

Právny odbor: Trestné právo

Predmet sporu: sťažnosť

4T po/1001/2019

3Tp/33/2019

1019200574

U z n e s e n i e

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu JUDr. Tibora Kubíka a sudcov JUDr. Karola Kováča a JUDr. Vladimíra Buchvalda v trestnej veci proti obvinenému Y.. T. Z., stíhaného pre pokračovací zločin skrátene dane podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Tr. zák., o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 3Tp/33/2019 zo dňa 17.04.2019, na verejnom zasadnutí konanom dňa 26.04. 2019 takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods.1 písm. c/ Tr. por. sa sťažnosť prokurátora z a m i e t a.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava V pod sp. zn. 3Tp/33/2019 zo dňa 17.04.2019 rozhodol tak, že nevyhovel návrhu prokurátora a podľa § 73 ods. 5 Tr. por. nezobral obvineného Y.. T. Z. do väzby, ale ho prepustil zo zatknutia na slobodu.

Proti tomuto uzneseniu podal ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť prokurátor, ktorú odôvodnil tak, že sa nestotožňuje s názorom, pokiaľ sudca pre prípravné konanie nevzhladol žiadny väzobný dôvod precizovaný v ust. § 71 ods. 1 Tr. por. s tým, že je toho názoru, že u obvineného sú dané dôvody väzby tak, ako boli uvedené v návrhu prokurátora na vydanie príkazov na zatknutie zo dňa 11.04.2019.

Podľa sťažovateľa väzobný dôvod v zmysle § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por., vyplynul najmä z jeho konania, keďže v deň svojho zadržania sa stal pre orgány činné v trestnom konaní nekontaktným, pričom túto okolnosť logicky nevysvetlil ani v rámci svojho výsluchu pred sudcom dňa 17.04.2019. Konkrétne poukázal na fakt, že dňa 10.04.2019 v čase od 06.00 hod do 08.00 hod sa obvinený Y.. Z. nenachádzal na adrese svojho trvalého pobytu na P. X v X.. Na vchodových dverách bol pripnutý papierik s textom: „p. Z. XXXXXXXXXXXX“. Na uvedenom telefónnom čísle bol obvinený Z. skontaktovaný, pričom operatívnym pracovníkom uviedol, že sa nachádza v Srbskej republike a na územie SR príde až v pondelok, pričom podľa operatívnych pracovníkov, vzhľadom na tón zvonenia po vytočení čísla bol uskutočnený na území SR. Skutočnosť prečo sa nachádzal na dverách predmetný lístok, obvinený vysvetlil mimoriadne nepresvedčivo, že ho tam umiestnili ľudia, ktorí mali v danom byte bývať v podnájme, hoci ich obvinený nevedel menovať, pričom vo vyššie uvedenom čase sa na danej adrese reálne údajní nájomníci nenachádzali. Je názoru, že z ďalších zistených skutočností vyplýva jasný záver, že obdobne svoje zadržanie zmarili i ostatní obvinení - U., Y. a K.. Nemôže ísť preto o dielo náhody, keďže je vysoko nepravdepodobné, aby sa štyri obvinené osoby počas pracovného týždňa nenachádzali v skorých ranných hodinách na adrese, ktorá bola ustálená ako ich reálne bydlisko. Nemožno potom opomínať ani tú skutočnosť, že všetci štyria vyššie menovaní práve v ten deň vycestovali, pričom obvinený U. dokonca doma zanechal svoje auto i svoj mobil. Hoci boli

dotknutí obvinení kontaktovaní aj cestou ich rodinných príslušníkov, v daný deň sa žiadny z nich dobrovoľne neprihlásil na políciu, a preto je zrejme, že sa účelovo vyhýbali svojmu zadržaniu. Vzhľadom na skutočnosť, že obvineným hrozí v prípade preukázania viny trest prevyšujúci 10 rokov, preto možno uzavrieť, že aj u obvineného Z. existujú také okolnosti, ktoré odôvodňujú predmetný väzobný dôvod.

Pokiaľ ide o väzobný dôvod podľa § 71 písm. b/ Tr. por. a argumentáciu sudcu pre prípravné konanie, tak k tomu sťažovateľ uviedol, že aj tento väzobný dôvod bol riadne odôvodnený v návrhu prokurátora. V predmetnej veci boli vydané príkazy v zmysle § 115 Trestného poriadku, na základe ktorých bolo zistené, že obv. L. U. z pozície zamestnanca spoločnosti OMV úmyselne nastavil pravidlá redistribúcie PHM medzi jednotlivými spoločnosťami tak, ako je opísané vo výrokovvej obviňujúcej uznesenia. Na dennej báze komunikoval s obvinenými Y., K. a P., ktorých riadil, koordinoval v súvislosti s predajom a prefakturáciou PHM a tým bolo súčasne preukázané ich vzájomné prepojenie a pôsobenie v organizovanej skupine. V neposlednom rade bol preukázaný vzájomný kontakt a varovanie sa medzi jednotlivými obvinenými počas výkonu colných kontrol v jednotlivých spoločnostiach, čím si operatívne zabezpečili vzájomné skordinovanie podávaných informácií ohľadom cenotvorby, ako aj vzájomnej činnosti medzi jednotlivými spoločnosťami v reťazci pred colnými úradníkmi. Sťažovateľ konkrétne poukázal na prepisy hovorov, ktoré sa nachádzajú v 6. zväzku vyšetrovacieho. spisu. Ide jednak o komunikáciu zo dňa 01.12.2016 (č.l. 2270, bomba 6), ale aj hovor zo dňa 06.12.2016, prepis hovoru č. 9159 (označené ako bomba 6, č.l. 2395). Poukázal tiež na SMS správu zo dňa 06.12.2016, prepis hovoru č.l. 9193, kde bolo výslovne uvedené, „nevieš od koho pozná R.“ Odpoveď (č. 9154) znela: „Asi od EU Tracker...“ Z týchto prepisov je zrejme, že obvinení sa bavili o kontrole vykonanej dňa 06.12.2016. Ďalej poukázal na ten fakt, že obvinení pri páchaní danej hospodárskej trestnej činnosti využívali sieť rôznych obchodných spoločností, do ktorých účelovo dosadzovali rôzne biele kone, alebo neexistujúce osoby (viď. výsledky právnych pomoci zo zahraničia). Aj obvinený Z. ako konateľ spol. Langan oil, s.r.o. robil v mene tejto spoločnosti ešte v roku 2016 obchody vo vysokých objemoch, avšak napriek tomu je spoločnosť od 30.01.2019 vymazaná z obchodného registra. Opäť nemôže ísť o dielo náhody, keďže takmer všetky spoločnosti zapojené do danej obchodnej schémy sú dnes vymazané z obchodného registra. Ide o spoločnosti GATPROM, s.r.o., GAT CORPORATION, s.r.o., EKOLIMITED, s.r.o., TRANSOIL s.r.o.. Podľa prokurátora činnosť obvineného Z. sa neviazala len na spoločnosť Langan oil, s.r.o., ale v rozhodnom období pôsobil ako prokurista aj v ďalšej nárazníkovej spoločnosti - L-Air SK IČO : 50540378, v ktorej taktiež došlo v roku 2017 (po prvotnej zaistovacej akcii v prípade) k zmene sídla, spoločníka a konateľa. Taktiež aj k výmazu prokúry obvineného, pričom v roku 2018 vstúpilo do spoločnosti ako investor srbské družstvo, hoci predtým mala anglického vlastníka. Konateľom spoločnosti ostal však U.. V tejto súvislosti je podľa prokurátora nevyhnutné poukázať aj na tú skutočnosť, že Y.. U., Y.. Z. a Y.. V. svoje právnické vzdelanie získali na bývalej fakulte vyšetrovania Zboru národnej bezpečnosti v Bratislave, pričom v bývalom režime pôsobili buď v polícii, alebo aj v rámci ŠtB (obv. U.), ktorá sa vyznačovala prácou v utajení, za využitia konšpirácie, kde bolo povinnosťou príslušníkov kryť svoju prácu a svojich spolupracovníkov za každých okolností (m. m. nález ÚS SR pod sp. zn. II. ÚS 285/2017 zo dňa 12. októbra 2017). Je potom zrejme, že tieto metódy využívali ako páchatelia aj v rámci páchania trestnej činnosti, a v rámci jej krytia. Toto konštatovanie len dotvára podľa prokurátora ten obraz, že vyššie menovaní poznajú postupy orgánov polície a evidentne majú svoje kontakty, keďže boli vopred informovaní o zaistovacej akcii. Takou informáciou disponoval evidentne aj obvinený Z., a preto je zrejme, že obvinení svoj postup i v súčasnosti naďalej koordinujú. Z doterajšieho konania obvinených teda vyplýva reálna obava, že by mohlo dôjsť k ďalšiemu obdobnému ovplyvňovaniu jednak spoluobvinených navzájom, ale aj k pôsobeniu na svedkov, ale aj k inému ďalšiemu mareniu vyšetrovania (ničeniu účtovných dokladov, k prevádzaniu obchodných podielov dotknutých spoločností a pod.). S poukazom na vyššie opísané skutočnosti prokurátor okresnej prokuratúry

navrhol sťažnostnému súdu, aby postupom podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Tr. por. rozhodol, že napadnuté uznesenie okresného súdu zrušuje a podľa § 73 ods. 5 Tr. por. rozhodol o vzatí obvineného JUDr. Z. do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a/, b/, c/ Tr. por. Súčasne navrhol, aby väzbu obvineného krajský súd nenahradil ani dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Na verejnom zasadnutí krajského súdu prokurátor zotrval na písomných dôvodoch sťažnosti a navrhol jej vyhovieť v celom rozsahu.

Obhajca obvineného uviedol, že s písomnými dôvodmi sťažnosti bol oboznámený až na verejnom zasadnutí sťažnostného súdu, pričom je toho názoru, že dôvody väzby u jeho klienta neexistujú. Dodal, že sudca okresného súdu pre prípravné konanie svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil, jeho klient má riadny pobyt, orgánom činným v trestnom konaní predložil aj potrebné lekárske potvrdenia. Navrhol sťažnosť prokurátora ako nedôvodné zamietnuť.

Obvinený na verejnom zasadnutí krajského súdu sa nevyjadril.

Krajský súd v Bratislave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 písm. a/, b/ Tr. por., preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým môže sťažovateľ podať sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce napadnutému uzneseniu a tak zistil, že sťažnosť prokurátora nie je dôvodná.

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nadriadený orgán zamietne sťažnosť ak nie je dôvodná.

Sťažnostný súd z predloženého spisového materiálu zistil, že Y.. T. Z. je obvinený na základe uznesenia policajta sp. zn. PPZ-1065/NKA - FP- ZA - 2017 zo dňa 09.04.2019 pre skutok právne posúdený ako pokračovací zločin skrátene dane a poistného podľa § 276 ods. 1, ods. 2 písm. c/, ods. 4 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť spoločne aj s inými obvinenými osobami na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti citovaného uznesenia.

Osobná sloboda obvineného Y.. T. Z. bola obmedzená dňa 16.04.2019 o 12.00 hod. na základe príkazu na zatknutie, ktorý bol vydaný Okresným súdom Bratislava V dňa 12.04.2019. Sudca pre prípravné konanie vypočul obvineného dňa 17.04.2018 v čase od 14.00 hod. do 15.10 hod. a rozhodol tak, že ho nevezal do väzby, nakoľko nezhliadol u neho žiadne dôvody väzby.

Sťažnostný súd konštatuje, že zákonné procesné lehoty pred rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie boli u obvineného zachované.

Sťažnostný súd pri rešpektovaní prezumpcie nevinoty obvineného dospel k záveru, že vznesené obvinenie je dostatočne podporené doposiaľ produkovanými dôkazmi, tak ako to konštatuje a rozvádza okresný súd v napadnutom uznesení a teda nie je možné konštatovať jeho zjavnú neopodstatnenosť a tým aj neopodstatnenosť „základu“, z ktorého je potrebné vychádzať pri posudzovaní toho, či je vôbec možné uvažovať o väzobných dôvodoch (podmienka stanovená v návetí ustanovenia § 71 ods. 1 Tr. por. bola teda naplnená).

V tomto smere sťažnostný súd zdôrazňuje, že súd rozhodujúci o väzbe musí síce podľa § 71 ods. 1 Tr. por. vždy skúmať aj to, či zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie bol spáchaný, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený, avšak ustanovenie § 71 ods. 1 Tr. por. hovorí len o „podozrení“, teda na splnenie tejto väzobnej podmienky postačí len dostatočne odôvodnená pravdepodobnosť, že osoba, pre ktorú bolo vznesené obvinenie sa dopustila alebo mohla dopustiť trestnej činnosti uvedenej v uznesení o vznesení obvinenia. Záver o podozrení v zmysle väzobnej podmienky uvedenej v ustanovení § 71 ods. 1 Tr. por. preto nie je možné stotožňovať so záverom o vine, nakoľko výrok o vine prichádza do úvahy

len vtedy, ak o trestnej činnosti obvineného nie sú dôvodné pochybnosti (na výrok o vine teda kladie zákon prísnejšie požiadavky ako na výrok o podozrení pri väzobnom rozhodovaní).

Sťažnostný súd sa stotožňuje so sudcom pre prípravné konanie, že z predloženého spisového materiálu nevyplývajú také konkrétne skutočnosti, ktoré by u obvineného Y.. T. Z. vytvárali väzobné dôvody.

Pokiaľ ide o dôvod väzby uvedený v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., tak krajský súd pripomína, že stíhanej trestnej činnosti sa mal obvinený dopúšťať v období roku 2015 s tým, že u tohto obvineného mala byť stíhaná trestná činnosť ukončená v mesiaci január roku 2016. Z uvedeného vyplýva, že obvinený sa mal stíhanej trestnej činnosti dopustiť pred viac ako tromi rokmi, pričom doposiaľ neboli zistené žiadne okolnosti, z ktorých by sa dalo vyvodiť, že obvinený Y.. M. Z. pokračoval v obdobnej trestnej činnosti aj počas tejto viac ako trojročnej doby od spáchania stíhaného skutku. Obvinený navyše nebol doposiaľ súdne trestaný a to ani pred a ani po spáchaní stíhaného skutku a preto, vzhľadom na časový odstup od spáchania stíhaného skutku, nie je možné dospieť k záveru, že by tzv. preventívny dôvod väzby hrozil u obvineného akútne, či bezprostredne.

Pokiaľ ide o dôvod väzby uvedený v ustanovení § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. tak krajský súd poukazuje na judikatúru, z ktorej vyplýva, že „konkrétnymi skutočnosťami odôvodňujúcimi obavu z možného väzobného následku sa rozumejú len také skutočnosti, ktoré reálne odôvodňujú takúto obavu. Nepostačuje preto len akési hmlisté, neisté a konkrétnymi skutočnosťami dostatočne neodôvodnené podozrenie z následku predpokladaného v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/ až písm. c/ Tr. por. Viedlo by to totiž k nedôvodným zásahom do Ústavou SR zaručenej osobnej slobody“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Tost 3/2010 z 17.02.2010).

Ak prokurátor poukazuje na potrebu vypočuť niektorých svedkov (napríklad tzv. biele kone), tak sťažnostný súd pripomína ustálenú judikatúru, ktorá konštatuje, že „samotná skutočnosť, že v priebehu trestného stíhania majú byť vykonané ďalšie procesné úkony, výsluchy svedkov a podobne, sama osebe neznamena, že obvinený bude na nich pôsobiť, respektíve inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Dôvodom pre väzbu, v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por. nemôže byť ani skutočnosť, že obvinený popiera spáchanie skutku“ (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Ntv 97/1992 z 25.05.1992). Tento záver vyplýva aj zo staršej judikatúry, ktorá uvádza, že „dôvodnosť obavy, že obvinený bude pôsobiť na svedkov, prípadne spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, musí byť vždy zistená na základe konkrétnych skutočností. Nestačí teda len okolnosť, že vo veci, v ktorej obvinený popiera vinu, majú byť ako svedkovia vypočuté iné osoby“ (R č. 39/1968).

Skutočnosť, že v priebehu trestného stíhania majú byť vypočuté, či prepočuté ďalšie osoby nie je kolúznym dôvodom väzby, pretože takáto procesná situácia je bežná v každom trestnom stíhaní, ktoré nasleduje bezprostredne po vznesení obvinenia. Alebo povedané inak, vždy po vznesení obvinenia je nevyhnutné vypočuť, či prepočuť konkrétne osoby ako svedkov, prípadne vypočuť aj spoluobvinených, teda je nevyhnutné viesť dokazovanie, avšak potreba vedenia dokazovania v prípravnom konaní ešte nehovorí nič o reálnej hrozbe z kolúzneho správania sa obvineného. Nič z predloženého vyšetrovacieho spisu nenaznačuje, že by tu boli konkrétne okolnosti, z ktorých by sa dala vyvodiť reálna hrozba, že obvinený Y.. M. Z. bude pôsobiť na svedkov, či kohokoľvek iného. Ak by tak obvinený urobiť chcel alebo plánoval, mal na to dostatočný časový priestor, nakoľko k vzneseniu obvinenia došlo až po vyše troch rokoch od spáchania stíhaného skutku. Nebolo však doposiaľ zistené, že by tak urobil, respektíve aspoň, že by tak urobiť chcel.

Ak prokurátor poukazuje na to, že spáchaná trestná činnosť bola koordinovaná a sofistifikovaná, tak tieto znaky vykazujú každá trestná činnosť páchaná organizovanou formou. To platí o to viac, keď má

ísť o páchanie daňovej trestnej činnosti, ktorá sa často vyznačuje rozdelením úloh medzi jednotlivých členov, či postupnosťou viacerých vopred plánovaných krokov smerujúcich voči správcovi dane a podobne. Rovnako tak skutočnosť, že obvinené osoby zahladzovali stopy po vykonaní trestnej činnosti (napríklad zbavovanie sa tzv. nárazníkových spoločností) nie je možné považovať za kolúzny dôvod väzby, pretože táto skutočnosť je podstatou stíhaného daňového trestného činu. Využívanie tzv. nárazníkových spoločností, ich obmieňanie, či následný zánik je charakteristickou črtou daňovej trestnej činnosti, ktorá je páchaná v reťazci viacerých na seba nadväzujúcich obchodných spoločností. Ide tu preto o súčasť stíhaného trestného činu, spôsob jeho spáchania a nie o kolúzny dôvod.

Pokiaľ ide o dôvod väzby uvedený v ustanovení § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por., tak z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že obvinený má stále miesto pobytu, je dosiahnuteľný pre orgány činné v trestnom konaní, telefonicky bol kontaktovaný políciou aj v čase, keď sa nachádzal v cudzine, pričom na výzvu sa dostavil v dohodnutý čas na konkrétnu zložku polície. Skutočnosť, že u obvineného nie je daný tzv. útekový dôvod väzby možno napokon vyvodiť aj z toho, že obvinený sa sám dostavil na políciu a to prakticky ihneď potom ako sa dozvedel, že je políciou hľadaný. Nič preto nenasvedčuje tomu, že by tu boli konkrétne skutočnosti, ktoré by opodstatňovali obavu, že obvinený ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol vedeného trestnému stíhaniu.

Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam bolo potrebné rozhodnúť tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

Krajský súd v Bratislave, dňa 26.4.2019

JUDr. Tibor Kubík

predseda senátu

Za správnosť: Zuzana Jantošová

Krajský súd v Bratislave

Za správnosť anonymizácie: